

Kwalificatiedossier Brandonderzoeker

Versie: definitief, oktober 2022

Instituut Fysieke Veiligheid
Kennisonwikkeling en onderwijs
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.ifv.nl
info@ifv.nl
026 355 24 00

Colofon

Opdrachtgever: Werkveldadviescommissie
Contactpersoon: Iris de Vrieze
Titel: Kwalificatiedossier Brandonderzoeker
Datum: 10 oktober 2022
Status: Definitief
Versie: 1.0
Auteurs: Expertgroep Brandonderzoek
Eindverantwoordelijk:

Inhoud

Inleiding	4
Deel A	Algemene informatie	5
Deel B	Overzicht kerntaken	6
Deel C	Competenties	7
Deel D	Uitwerking kerntaken	9
Deel E	Specificaties vakbekwaamheid	11
Deel F	Verantwoording	12
Bijlage 1	Namenlijst	14
Bijlage 2	Begrippen	15

Inleiding

Opbouw dossier

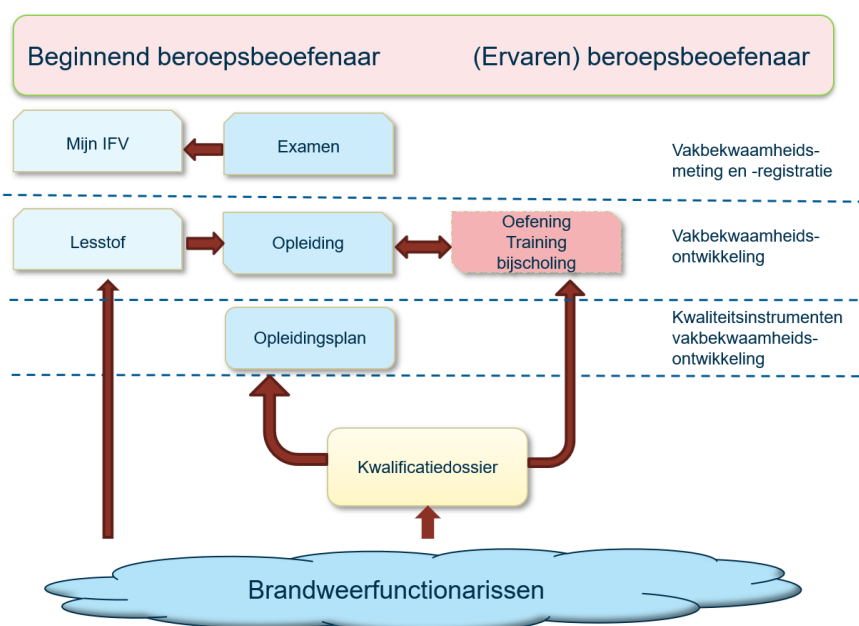
Het kwalificatiedossier beschrijft op gestandaardiseerde wijze de functievereisten voor een *Brandonderzoeker* binnen een veiligheidsregio. Dit document is ervoor bedoeld om een algemeen beeld te schetsen voor deze functie. De opbouw van het kwalificatiedossier ziet er als volgt uit:

- Deel A Algemene informatie over wat de functie typeert
- Deel B Beschrijving van kerntaken
- Deel C Beschrijving van competenties
- Deel D Uitwerking van de kerntaken in werkzaamheden en daaruit voortvloeiend de keuzes en dilemma's van de functie
- Deel E Beschrijving van de specificaties van zowel de initiële als de blijvende vakbekwaamheid, evenals een beschrijving van het niveau
- Deel F Verantwoording van de totstandkoming van het kwalificatiedossier als het benoemen waar de verantwoordelijkheid ligt voor het onderhouden van het kwalificatiedossier.

Samenhang kwaliteitsinstrumenten

Het kwalificatiedossier vormt de basis voor het onderwijs en de examinering. Een overzicht van kennis en vaardigheden kan worden opgenomen in het opleidingsplan.

Beoordelingscriteria zijn opgenomen in het examenplan. Onderstaand schema geeft deze samenhang weer.

Deel A Algemene informatie

A.1 Plaatsing van de functie binnen de brandweercontext

De brandonderzoeker doet na een brand, namens de brandweer, onafhankelijk onderzoek naar het ontstaansgebied van de brand (indien mogelijk naar de brandoorzaak), naar het brandverloop, het operationeel optreden van de brandweer en het functioneren van brandpreventieve voorzieningen.

De brandonderzoeker werkt voor de veiligheidsregio binnen de kolom brandweer.

A.2 Positie van de functie

De brandonderzoeker heeft binnen de brandweer verschillende taken en bevoegdheden.

Hij¹:

- is een uitvoerend specialist
- opereert zowel zelfstandig als in een team brandonderzoekers
- werkt samen met betrokkenen uit verschillende disciplines zowel binnen als buiten de eigen organisatie
- legt verantwoording af aan zijn opdrachtgever.

A.3 Complexiteit van de functie

Een brandonderzoeker voert zijn werkzaamheden uit in wisselende en van tevoren onbekende situaties. Hij werkt volgens een gestandaardiseerde onderzoeksmethodiek. Zijn onderzoeksbevindingen moeten bijdragen aan kwaliteitszorg, aan veilig werken en aan een empirische basis voor wet- en regelgeving op het gebied van preventie. Elke situatie vraagt om een onbevangen opstelling van de brandonderzoeker. Andere betrokkenen, zowel binnen als buiten de eigen organisatie, kunnen andere prioriteiten en/of belangen hebben.

¹ Waar hij of zijn staat kan ook zij of haar gelezen worden.

Deel B Overzicht kerntaken

Kerntaak 1 Voorbereiden van het onderzoek

De brandonderzoeker bereidt het brandonderzoek voor dat hij ter plaatse gaat doen. Hij specificeert de onderzoeksvraag, verzamelt relevante informatie, oriënteert zich op afstand op de plaats incident en stelt hypothesen op. Dit vertaalt hij naar een onderzoeksplan.

Gedurende de voorbereiding stemt de brandonderzoeker af met de eigen organisatie, onderzoekers van andere diensten en/of direct betrokkenen.

Kerntaak 2 Uitvoeren van het onderzoek

Na een last-minute-risico analyse voert de brandonderzoeker op de plaats incident technisch en tactisch onderzoek uit.

Hij bepaalt op basis van de eerste aanwijzingen het mogelijke ontstaansgebied (indien mogelijk de brandoorzaak), het brandverloop, de effecten van het operationele optreden van de brandweer en de effecten van brandpreventieve voorzieningen. Op basis hiervan past hij de hypothesen aan.

Kerntaak 3 Analyseren van de informatie

De brandonderzoeker analyseert de verkregen informatie uit technisch en tactisch onderzoek en overlegt deze met een collega brandonderzoeker van de brandweer. Desgewenst voert de brandonderzoeker aanvullend onderzoek uit.

Op basis van de analyses bepaalt de brandonderzoeker de aannemelijkheid van de hypothesen en beantwoordt hij de onderzoeksvraag/onderzoeksvragen.

Kerntaak 4 Rapporteren van het onderzoek

De brandonderzoeker legt de antwoorden op de onderzoeksvraag/onderzoeksvragen schriftelijk vast en deelt relevante informatie binnen de eigen organisatie. Ook signaleert hij relevante aspecten die buiten de eigen organisatie gedeeld moeten worden.

Tot slot registreert de brandonderzoeker het onderzoek in een database voor brandonderzoek.

Deel C Competenties

Competentie: Integriteit

Handelt eerlijk en betrouwbaar binnen de gangbare (vastgestelde) ethische normen en waarden.

Niveau C: handelen

- Staat open voor feedback en het bespreken van dilemma's.
- Handelt naar de gangbare (vastgestelde) ethische normen en waarden.
- Maakt melding van fouten en overschrijding van ethische normen en waarden.
- Gaat zorgvuldig om met vertrouwelijke informatie.

Competentie: Analytisch vermogen

Signaleert problemen; herkent belangrijke informatie; legt verbanden tussen gegevens. Spoot mogelijke oorzaken van problemen op; zoekt ter zake doende gegevens.

Niveau B: relaties leggen

- Legt dwarsverbanden. Betreft ideeën uit verschillende disciplines bij het oplossen van een probleem.
- Ziet de relatie tussen feiten en de mogelijke oorzaken en gevolgen. Geeft aan welke informatie vereist is voor een goede beeldvorming en gebruikt effectieve methoden teneinde de relevante informatie te vergaren.
- Onderzoekt alternatieven om zich een oordeel te vormen.
- Omschrijft realistische scenario's met relaties tussen oorzaak en gevolg.

Competentie: Schriftelijke communicatie

Brengt opvattingen duidelijk onder woorden en weet aan te sluiten bij de lezer. Formuleert ingewikkelde zaken kernachtig en weet woorden trefzeker te kiezen.

Niveau C: Overzichtelijk

- Schrijft in heldere taal.
- Maakt gebruik van overzichtelijke en inhoud-ondersteunende layout.
- Bouwt teksten helder op.
- Heeft geen moeite om gedachten onder woorden te brengen.

Competentie: Nauwkeurigheid

Verricht werkzaamheden met een grote mate van accuratesse.

Niveau A: Overzicht houden

- Behoudt het overzicht over de veelvoud van details (ziet door de bomen het bos).
- Blijft zorgvuldig, ook onder druk van belangen, tijd of de ernst van de gevolgen van mogelijke fouten.
- Maakt een gedegen afweging tussen strikt nakomen van regels, richtlijnen of procedures en pragmatisme.

- Beslist over het al dan niet afwijken van richtlijnen.

Competentie: Zelfreflectie

Heeft inzicht in het eigen functioneren.

Staat open voor kritiek in verband met de mogelijkheid tot gedragsverandering.

Niveau B: Leren

- Vraagt bij het ontvangen van feedback door naar suggesties ter verbetering.
- Zet feedback om in verandering.
- Neemt initiatieven om eigen functioneren te verbeteren, op basis van eerder gekregen feedback.
- Leert van fouten uit het verleden.
- Draagt uit dat het belangrijk is te werken aan de eigen ontwikkeling.

Deel D Uitwerking kerntaken

Kerntaak 1 Voorbereiden van het onderzoek

1.1 Werkzaamheden

- 1.1.1 Ontvangt de onderzoeksopdracht en specificeert de onderzoeksvraag/onderzoeksvragen met betrekking tot het ontstaansgebied (indien mogelijk de brandoorzaak), het brandverloop, het operationele optreden van de brandweer en het functioneren van brandpreventieve voorzieningen.
- 1.1.2 Verzamelt relevante informatie over en oriënteert zich op de plaats incident.
- 1.1.3 Stemt af met de eigen organisatie, onderzoekers van andere diensten en/of direct betrokkenen.
- 1.1.4 Voert een schouw uit en werkt hierbij van buiten naar binnen.
- 1.1.5 Stelt een onderzoeksplan met hypothesen op.
- 1.1.6 Doet een taak-risico-analyse en beslist of en hoe hij het onderzoek ter plaatse veilig kan uitvoeren.
- 1.1.7 Bereidt benodigde persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM) en onderzoeksbenodigdheden voor.

1.2 Keuzes en dilemma's

- 1.2.1 Kan ik, kijkend naar de complexiteit van de onderzoeksvraag, dit zelfstandig onderzoeken of moet ik hier (een) ander/anderen bij betrekken?
- 1.2.2 Ben ik aan zet of maak ik een pas op de plaats voor andere onderzoekers?

Kerntaak 2 Uitvoeren van het onderzoek

2.1 Werkzaamheden

- 2.1.1 Doet een last-minute-risico analyse en beslist of de locatie veilig betreed kan worden (met de gekozen PBM).
- 2.1.2 Voert op de plaats incident technisch onderzoek uit dat betrekking heeft op het ontstaansgebied (indien mogelijk de brandoorzaak), het brandverloop, het operationele optreden van de brandweer en het functioneren van brandpreventieve voorzieningen.
- 2.1.3 Voert op de plaats incident tactisch onderzoek uit dat betrekking heeft op het ontstaansgebied (indien mogelijk de brandoorzaak), het brandverloop, het operationele optreden van de brandweer en het functioneren van brandpreventieve voorzieningen.
- 2.1.4 Bepaalt op basis van de eerste aanwijzingen het mogelijke ontstaansgebied (indien mogelijk de brandoorzaak), het brandverloop, de effecten van het operationele optreden van de brandweer en de effecten van brandpreventieve voorzieningen en past op basis hiervan de hypothesen aan.

2.2 Keuzes en dilemma's

- 2.2.1 Wat voer ik zelfstandig uit en waarbij heb ik ondersteuning van anderen nodig?
- 2.2.2 Op welk moment laat ik inbreng van andere betrokkenen toe?
- 2.2.3 Waar wijk ik af van het onderzoeksplan wat betreft de uitvoering van het onderzoek?

Kerntaak 3 Analyseren van de informatie

3.1 Werkzaamheden

- 3.1.1 Analyseert de verkregen informatie uit technisch en tactisch onderzoek dat betrekking heeft op het ontstaansgebied (indien mogelijk de brandoorzaak), het brandverloop, het operationele optreden van de brandweer en het functioneren van brandpreventieve voorzieningen.
- 3.1.2 Overlegt de analyse met een collega brandonderzoeker van de brandweer in het kader van het vier-ogen-principe.
- 3.1.3 Signaleert of aanvullend onderzoek nodig is en initieert de uitvoering ervan.
- 3.1.4 Bepaalt aan de hand van de analyses de aannemelijkheid van elke hypothese.
- 3.1.5 Geeft antwoord op de onderzoeksvraag/onderzoeksvragen.

3.2 Keuzes en dilemma's

- 3.2.1 Wat kan ik zelfstandig analyseren en waarbij heb ik ondersteuning of expertise van anderen nodig?

Kerntaak 4 Rapporteren van het onderzoek

4.1 Werkzaamheden

- 4.1.1 Legt de antwoorden op de onderzoeksvraag/onderzoeksvragen schriftelijk vast en overlegt deze met een collega brandonderzoeker van de brandweer in het kader van het vier-ogen-principe.
- 4.1.2 Deelt relevante informatie uit het onderzoek binnen de eigen organisatie.
- 4.1.3 Signaleert aspecten die gedeeld moeten worden met anderen buiten de eigen organisatie en initieert de uitvoering ervan.
- 4.1.4 Registreert de relevante informatie uit het onderzoek in een database voor brandonderzoek.

4.2 Keuzes en dilemma's

Geen keuzes en dilemma's

Deel E Specificaties vakbekwaamheid

E.1 Instroomeisen functie

De uitoefening van de functie Brandonderzoeker bevindt zich op MBO niveau 4.

E.2 Vakbekwaam worden en blijven

De vakbekwaamheid wordt geborgd door middel van opleiden, examineren, bijscholen, trainen en oefenen. In het kader van 'vakbekwaam worden' en 'vakbekwaam blijven' kan die vakbekwaamheid worden opgedaan dan wel onderhouden.

De invulling van het vakbekwaam blijven is zowel een werknemers- als werkgeversverantwoordelijkheid. De brandonderzoeker ontwikkelt inzicht in zijn vakbekwaamheid door zelfstandig en kritisch naar zijn eigen handelen te kijken en feedback te vragen. De brandonderzoeker krijgt ook ongevraagd positieve en negatieve feedback en weegt af wat hij hier mee moet doen.

Hij geeft zijn leer- en oefenbehoeften aan bij zijn leidinggevende. Hij maakt een plan om zijn competenties gericht op peil te houden en op de hoogte te zijn van nieuwe ontwikkelingen en vakkennis. De invulling hiervan is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van werknemer en werkgever.

Deel F Verantwoording

F.1 Totstandkoming

Bij de totstandkoming van het kwalificatiedossier is een groep van experts samengesteld. Deze groep bestaat uit brandonderzoekers uit het veld en vertegenwoordigers van de Brandweeracademie. Zie bijlage 1 voor de bezetting van deze groep.

Op basis van het bestaande kwalificatieprofiel Brandonderzoeker (2007) en het format van het KD heeft de expertgroep dit kwalificatiedossier Brandonderzoeker ontwikkeld. Hiervoor kwam de expertgroep één keer in de twee weken online bij elkaar. Voorafgaand aan de bijeenkomsten werd de expertgroepsleden gevraagd een stuk/onderdeel van het KD inhoudelijk voor te bereiden. Zoals bijvoorbeeld het selecteren van de competenties voor de functie brandonderzoeker uit het Competentiewoordenboek. Tijdens de bijeenkomsten werd de voorbereiding van iedereen naast elkaar gelegd en inhoudelijk besproken. Bij consensus werden teksten ingevoegd of aangepast in het KD.

Ook is een deel van de expertgroep (in wisselende samenstelling) twee keer op het IFV bij elkaar gekomen om gedurende een dagdeel inhoudelijk verder te werken aan het KD. Als voorbereiding op deze fysieke bijeenkomsten werkte het IFV een deel van het KD uit en werd dit tijdens de bijeenkomst met de experts besproken. Benodigde aanpassingen of aanvullingen werden in het KD doorgevoerd.

Na de laatste bijeenkomst heeft het IFV het KD voor een laatste check per mail aan alle expertleden voorgelegd. Deze laatste versie van het kwalificatiedossier Brandonderzoeker is ook voorgelegd aan de Vakgroep Brandonderzoek. Tijdens een online bijeenkomst zijn vragen en verbeterpunten van de vakgroepsleden besproken en heeft de Vakgroep Brandonderzoek groen licht gegeven om het kwalificatiedossier aan de WVA ter vaststelling voor te leggen.

F.2 Procesinformatie

Procesinformatie	
Herzien door:	Expertgroep Brandonderzoek
Onder regie van:	IFV/NIPV
Vastgesteld door:	Werkveldadviescommissie, 2021 RCDV, 2021 Veiligheidsberaad, 10 oktober 2022
Versie:	1.0

Reden voor evt. wijziging kwalificatiedossier	Verzoek van de Vakgroep Brandonderzoeker om voor de leergang Brandonderzoeker (formeel geen functie binnen het functiehuis) een branche kwalificatiedossier te ontwikkelen.
Verantwoordelijkheid beheer en onderhoud	De verantwoordelijkheid voor het ontwikkelen en onderhouden van het kwalificatiedossier voor brandonderzoeker is belegd bij het Instituut Fysieke Veiligheid.

F.3 Brondocumenten

Bij de totstandkoming van dit kwalificatiedossier is gebruik gemaakt van onderstaande bronnen:

- > Kwalificatieprofiel Brandonderzoeker, versie 1.9 (2007)
- > Competentiewoordenboek, BuitenhekPlus en Leeuwendaal (2012)
- > <https://www.brandweernederland.nl/onderwerpen/brandonderzoek>

Bijlage 1 Namenlijst

Leden	Organisatie
Robert van den Ende	Veiligheidsregio Haaglanden
Quido Harmsen	Veiligheidsregio Twente
Stefan van Hussel	Veiligheidsregio Groningen
Kenneth van Veen	Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond
Jordy van der Veer	Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland
Joost Ebus	IFV (onderzoeker)
Richard Schepers	IFV (coördinator proeftuinen brandonderzoek)
Hans Veltkamp	IFV (decaan)
Meriam Koelink	IFV (onderwijskundige)
Nina Zeevenhooven	IFV (onderwijskundige)

Bijlage 2 Begrippen

Onderwijskundige begrippen

Begrip	Omschrijving
Kwalificatiedossier	Set van verschillende kerntaken, werkprocessen en competenties die samen een opleiding vormgeven en waar een diploma aan vast hangt.
Kerntaak	Een kerntaak is een substantieel deel van de beroepsuitoefening naar belang, omvang (tijdsbeslag of frequentie) of beide. Een kerntaak bestaat uit een geheel van inhoudelijk met elkaar samenhangende werkprocessen, kenmerkend voor de beroepsuitoefening. Een kwalificatiedossier heeft een beperkt aantal kerntaken. Alle kerntaken samen beschrijven de essentie van de beroepsuitoefening van de betreffende beroepsgroep.
Competentie	Het geheel van kennis, vaardigheden en attituden om in een bepaalde beroepssituatie adequaat te functioneren.